

วารสารวิชาการ อุตสาหกรรมศึกษา

วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงาน โรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า

ไพโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช เเฉยไสย
สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
39/1 ถ.รัชดาภิเษก แขวงจันทรเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Factors Affecting the Employees' Awareness of the Safety System in the Electric Motor Spare Parts Factory

Pairoch Meemungkang Threraphon Thephasadin na Ayuthya Somdej Shueysai.

Department of Industrial Technology, Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University
39/1 Rachada road, Chankasem, Chatuchak, Bangkok 10900

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์คอนโทรลส์ จำกัด และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ บริษัท กุลธรแมททีเรียลส์ แอนด์คอนโทรลส์ จำกัด ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ พนักงานฝ่ายผลิตที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเครื่องจักร บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด โดยนำจำนวนประชากรมาทั้งหมด 116 คน มากำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้ตารางสำเร็จรูปเครื่อชีและมอร์แกน ได้จำนวน 92 คน และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงาน พนักงานมีการรับรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านการควบคุมระบบความปลอดภัย และด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัยในระดับมากที่สุด ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลพนักงานมีการรับรู้ในระดับมาก. 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานพบว่า พนักงานมีสภาพการรับรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสภาพการรับรู้ด้านการอบรม และสภาพการรับรู้ด้านการสื่อสารอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอจากงานวิจัยมีดังนี้ บริษัทควรให้ความสำคัญกับการอบรมเรื่องความปลอดภัย ซึ่งประโยชน์จากการอบรมเรื่องความปลอดภัยนั้นจะทำให้พนักงานทราบขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัยและสามารถทำงานด้วยความปลอดภัยมากขึ้น อีกทั้งบริษัทควรจัดให้มีการณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกในเรื่องของความปลอดภัยในการทำงานให้กับพนักงานด้วย

คำสำคัญ: การรับรู้ ระบบความปลอดภัย

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช เฉยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

Abstract:

The purposes of this study were to 1) examine the levels of employees' awareness of the safety system in the electric motor spare parts factory of Kulthorn Material and Controls Co., Ltd. and 2) study factors affecting employees' awareness of the safety system in the electric motor spare parts factory. A sample of this study were 92 production staffs selected from a population of 116 staffs using simple random sampling by Krejcie and Morgan table. Questionnaires were used to collect data. The data were analyzed by means of frequencies, percentages, means, and standard deviations.

The results of this study were as followed: 1) The levels of employees' awareness of the safety system were at a high level in an overall aspect. If looking at each aspect, it was found that aspects of the safety system control and the machine operation safety were at the highest level, followed by the aspect of the operation of personal protection equipment which was at a high level. 2) Factors affecting employees' awareness of the safety system found that, the employees' awareness was at a high level in overall aspect. The safety training and the communication between administrators and employees was the factors affecting the employees' awareness of the safety system.

Recommendations from the study are: Kulthorn Materials and Controls Co., Ltd should stress its importance on the safety system training by providing all employees training courses so that the employees are able to work safety. Moreover, the campaign to enhance their awareness of safety at work should be launched.

Keyword: Employees' Awareness, Safety System

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว อันเป็นผล มาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม จากภาคเกษตรกรรมไปภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นในภาคอุตสาหกรรมจึงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตที่มีการนำเทคโนโลยีขั้นสูงมาใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิตและขยายกำลังการผลิต เพื่อสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม แต่จากสถิติของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ปี 2540 จะพบว่า แรงงานส่วนใหญ่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตจะมาจากภาคเกษตรกรรม จึงมักจะมีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างปลอดภัย ซึ่งเป็นเหตุให้แรงงานเหล่านั้นมีความเสี่ยงต่ออันตรายจากการทำงานมากขึ้น ความปลอดภัยและสุขภาพของผู้ใช้แรงงานจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องใส่ใจและตระหนักถึงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากผลจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น นอกจากจะก่อให้เกิดความสูญเสียแก่ผู้ใช้แรงงาน ครอบครัว สภาพแวดล้อม และสังคม แล้ว ยังส่งผลกระทบต่อตรงกับองค์กรนั้น ๆ อีกด้วย (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. 2541) โดยที่ เฮนรี พอร์ด กล่าวว่า การผลิตใด ๆ ก็ตามที่ปราศจากความปลอดภัย ถือว่าเป็นการผลิตที่ปราศจากประสิทธิภาพในประเทศทางตะวันตกได้เล็งเห็นความสำคัญในด้านความปลอดภัย และอาชีวอนามัยว่าเป็นภารกิจและความรับผิดชอบของทุกฝ่าย จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการปฏิบัติการทำงานมาสู่ภาคอุตสาหกรรมใหม่ จะเกิดการตื่นตัวในเรื่องความรู้เรื่องภัยที่เกิดขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการผลิต ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เครื่องมือ เครื่องจักรต่าง ๆ ซึ่ง ในธุรกิจอุตสาหกรรมของไทยคงไม่สามารถปฏิเสธความรับผิดชอบต่อความปลอดภัยอีกต่อไป ดังนั้นการป้องกันอุบัติเหตุ และเสริมสร้างความ

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช เฉยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

ปลอดภัยถือเป็นความรับผิดชอบของธุรกิจอุตสาหกรรมตามปรัชญาของการบริหารยุคใหม่

ส่วนกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ให้ความสำคัญกับปัญหาการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและส่งเสริมความปลอดภัยมากขึ้น เห็นได้จากการผลักดันมาตรฐานสากลเกี่ยวกับระบบความปลอดภัยในการทำงานของคนไทยเข้าสู่ระบบมาตรฐาน OHSAS.18001 จากสถิติผู้ประสบอันตรายและเจ็บป่วยจากการทำงานในแต่ละปี จะพบว่ามีแนวโน้มการเกิดอุบัติเหตุสูงขึ้น เมื่ออุบัติเหตุเกิดขึ้นนอกจากจะทำให้เกิดอันตรายแล้ว ยังทำให้เกิดการสูญเสียทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ ค่ารักษาพยาบาล ค่าทดแทน ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เป็นต้น ทางอ้อมคือ เสียค่าดำเนินการทางกฎหมาย เสียขวัญและกำลังใจในการทำงาน และทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานด้อยลง เป็นต้น ดังนั้นการให้สภาพการทำงานมีความปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากจะเป็นการป้องกันอุบัติเหตุแล้ว ยังก่อให้เกิดผลผลิตที่สูงขึ้น ต้นทุนการผลิตลดลง สร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งรักษาทรัพยากรของประเทศด้วย ในการดำเนินงานด้านรักษาความปลอดภัยจึงจำเป็นต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสมกับอุตสาหกรรมการผลิตนั้น ๆ นอกจากระบบของความปลอดภัยแล้ว สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ การรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงาน ทั้งนี้เพราะการรับรู้และเข้าใจระบบความปลอดภัยที่ไม่เหมาะสมและความไม่เอาใจใส่ต่อระบบความปลอดภัยของพนักงานจะนำไปสู่พฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัยด้วย นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้คือ สภาพภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา การประสบอุบัติเหตุ การอบรมเรื่องความปลอดภัย ความรู้เรื่องความปลอดภัย สภาพการรับรู้ได้แก่ การอบรม การสื่อสาร การบอกเล่า และการรับรู้ระบบความปลอดภัยได้แก่ ข้อบังคับและนโยบายความปลอดภัย การควบคุมระบบความปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลต่อความปลอดภัยของพนักงาน

สถิติการเกิดอุบัติเหตุของพนักงานบริษัท กุลธรเมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด ตั้งแต่ปี 2548 ถึงปี 2553

ปี 2548 เกิดอุบัติเหตุ 13 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุ 13 คน รวมวันหยุดงานทั้งหมด 113 วัน

ปี 2549 เกิดอุบัติเหตุ 14 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุ 13 คน รวมวันหยุดงานทั้งหมด 50 วัน

ปี 2550 เกิดอุบัติเหตุ 16 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุ 15 คน รวมวันหยุดงานทั้งหมด 69 วัน

ปี 2551 เกิดอุบัติเหตุ 14 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุ 13 คน รวมวันหยุดงานทั้งหมด 50 วัน

ปี 2552 เกิดอุบัติเหตุ 13 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุ 8 คน รวมวันหยุดงานทั้งหมด 110 วัน

ปี 2553 เกิดอุบัติเหตุ 15 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุ 15 คน รวมวันหยุดงานทั้งหมด 70 วัน

สรุปตั้งแต่ปี 2548 ถึงปี 2553 เกิดอุบัติเหตุทั้งหมด 85 ครั้ง พนักงานประสบอุบัติเหตุทั้งหมด 77 คน รวมวันหยุดงานจากการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด 462 วัน จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า เพราะอุบัติเหตุเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมทำให้เกิดความเสียหาย ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน สถานประกอบการจึงควรมีการนำระบบความปลอดภัยที่เหมาะสมมาใช้ และเพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ควรจะให้พนักงานได้รับความรู้ถึงระบบความปลอดภัยอย่างถูกต้อง รวมทั้งการปฏิบัติตนภายใต้ระบบนั้น เพื่อนำไปสู่ความปลอดภัยในการทำงาน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธรเมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธรเมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช เฉยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้ คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะกรณีของพนักงานที่ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า ได้แก่ บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด จำนวน 92 คน
2. ระยะเวลาทำการวิจัย ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2552 ถึงเดือนมีนาคม 2553

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาาระบบความปลอดภัยแนวคิดทฤษฎีและสิ่งที่โรงงานได้มีการจัดระบบความปลอดภัยให้กับพนักงานในโรงงาน ตามความเป็นจริงเท่านั้นสามารถกำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา การประสบอุบัติเหตุ การอบรมเรื่องความปลอดภัย ความรู้เรื่องความปลอดภัย และสภาพการรับรู้ ได้แก่ การอบรม การสื่อสาร การบอกเล่า

ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ระบบความปลอดภัย ได้แก่ ข้อบังคับและนโยบาย ความปลอดภัย อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล การใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย การควบคุมระบบความปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน ความรู้เรื่องความปลอดภัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. พนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด มีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในระดับมาก
2. สภาพการรับรู้ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สถานภาพส่วนบุคคลของพนักงานพบว่าพนักงานส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 64.1 โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (จดทะเบียนสมรส) คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาคือ มีสถานภาพสมรส (ไม่จดทะเบียน) คิดเป็นร้อยละ 31.5 และมีสถานภาพหย่า และหม้าย คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ โดยมีอายุ 31 - 35 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาคือ มีอายุ 35 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.4 และมีอายุต่ำกว่า 25 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.1 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 35.9 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.7 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.2 ตามลำดับ โดยมีประสบการณ์ในการทำงาน 4 - 9 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.9 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.8 ตามลำดับ พนักงานส่วนใหญ่ไม่เคยประสบอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 73.9 และเคยประสบอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 26.1 และพนักงานส่วนใหญ่เคย

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช ฉวยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

เข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 90.2 และไม่เคยเข้ารับการอบรม คิดเป็นร้อยละ 9.8

2. การรับรู้ของพนักงานพบว่า พนักงานมีสภาพการรับรู้ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.29 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการอบรม ด้านการสื่อสาร และด้านการบอกเล่า ซึ่งผลการวิจัยในแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

2.1 พนักงานมีสภาพการรับรู้ด้านการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ประโยชน์จากการอบรมเรื่อง ความปลอดภัย ทำให้ชีวิตปลอดภัยขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.68 รองลงมาคือ การอบรมเรื่องความปลอดภัย ทำให้ทราบขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอบรมเรื่องความปลอดภัยทำให้รู้วิธีป้องกันอัคคีภัย มีค่าเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก

2.2 พนักงานมีสภาพการรับรู้ด้านการสื่อสารในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ป้ายสีเขียวเป็นการสื่อสารถึงสภาวะที่ปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.66 รองลงมาคือ พนักงานต้องติดตามข่าวสารของบริษัทตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.55 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ป้ายสีน้ำเงิน เป็นการสื่อสารถึงสภาวะที่บังคับ เช่น ป้ายต้องสวมใส่แว่นตา มีค่าเฉลี่ย 3.97 อยู่ในระดับมาก

2.3 พนักงานมีสภาพการรับรู้ด้านการบอกเล่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.13 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พนักงานเก่าจะต้องแนะนำขั้นตอนการทำงานที่ถูกต้องให้กับพนักงานใหม่ มีค่าเฉลี่ย 4.39 รองลงมาคือ การบอกเล่าเรื่องอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ทำให้พนักงานมีความระมัดระวังมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.30 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การใช้อุปกรณ์ความปลอดภัย สามารถรับรู้ได้จากเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ย 3.79

3. ระดับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานพบว่า พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.44 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการควบคุมระบบความปลอดภัย และด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ด้านข้อบังคับและนโยบายความปลอดภัย และด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน ซึ่งผลการวิจัยในแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

3.1 พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านข้อบังคับและนโยบายความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.38 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เมื่อเกิดอุบัติเหตุในที่ทำงาน ต้องแจ้งหัวหน้างานทราบทันที มีค่าเฉลี่ย 4.70 รองลงมาคือ พนักงานทุกคนต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเอง เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนทรัพย์สินของบริษัทตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 4.57 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ นโยบายความปลอดภัยและอาชีวอนามัยเกิดจากการร่วมพิจารณาจากฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนพนักงาน และพนักงานมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย มีค่าเฉลี่ย 4.02

3.2 พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.42 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ใช้ผ้าปิดจมูกในขณะปฏิบัติงานในพื้นที่ที่มีฝุ่น มีค่าเฉลี่ย 4.72 รองลงมาคือ การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ช่วยลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ PPE ย่อมาจาก Personal Protective Equipment มีค่าเฉลี่ย 4.16

3.3 พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.52 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับงาน เป็นสิ่งไม่ควรทำ มีค่าเฉลี่ย 4.67

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช ฉวยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

รองลงมาคือ เครื่องมือที่ใช้ในการทำงานต้องมีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เครื่องมือที่ชำรุดแม้เพียงเล็กน้อยก็ควรซ่อมแซมก่อน มีค่าเฉลี่ย 4.30

3.4 พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านการควบคุมระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.54 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไม่ควรมีสิ่งของกีดขวางตลอดเส้นทางหนีไฟ มีค่าเฉลี่ย 4.66 รองลงมาคือ ต้องรีบแจ้งผู้รับผิดชอบทันทีเมื่อเกิดเพลิงไหม้ในบริเวณที่ท่านทำงานอยู่ มีค่าเฉลี่ย 4.64 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ชำรุดหรือเสื่อมสภาพก่อให้เกิดเพลิงไหม้ มีค่าเฉลี่ย 4.35

3.5 พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.36 และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เสี่ยงจากเครื่องจักรที่ดังมาก ทำให้หูหนวกได้ มีค่าเฉลี่ย 4.59 รองลงมาคือ แสงสว่างที่ทำงานน้อยเกินไป ทำให้เกิดอันตรายได้ มีค่าเฉลี่ย 4.58 อยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ งานที่ล้าวจ้างทำในลักษณะงานปานกลาง มีระดับความร้อนไม่เกิน 32°C มีค่าเฉลี่ย 4.05

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด พบว่าตัวแปรด้านการอบรมและด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และใช้พยากรณ์การรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโดยมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์ 83.1% นั่นคือตัวพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ซึ่งร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานได้ร้อยละ 83.1 ส่วนด้านการบอกเล่าพบว่า ไม่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงาน

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

5.1 พนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด มีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.2 สภาพการรับรู้ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สภาพการรับรู้ด้านการอบรมและด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการบอกเล่าพบว่า ไม่ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงาน

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. พนักงานมีสภาพการรับรู้ด้านการอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะพนักงานที่ผ่านการอบรมรับรู้ถึงประโยชน์จากการอบรมเรื่องความปลอดภัย ซึ่งทำให้ชีวิตปลอดภัยขึ้น ทำให้ทราบถึงขั้นตอนการทำงาน ที่ปลอดภัย และยังทำให้รู้วิธีการใช้อุปกรณ์ความปลอดภัย ดังนั้นทำให้พนักงานมีสภาพการรับรู้ ที่ดี จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงค์ วิศิษฐ์สมบัติ (2549) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสัน กรณีศึกษาบริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการเข้ารับการอบรมมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานในด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย ด้านสัญญาณเตือน และการจัดเตรียมเกี่ยวกับ

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช ฉวยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

ภาวะฉุกเฉิน ด้านกฎและนโยบายความปลอดภัย และด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน แสดงว่า การรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานขึ้นอยู่กับการที่เคยหรือไม่เคยเข้ารับการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์จันทร์ เทียมเศวต (2544) ศึกษาการรับรู้สภาพการทำงาน ที่เป็นอันตราย และการปฏิบัติอย่างปลอดภัยของพนักงานฝ่ายบริการลานจอดอากาศยาน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีการรับรู้สภาพการทำงาน ที่เป็นอันตรายอยู่ในระดับดี และมีการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยอยู่ในระดับดี

2. พนักงานมีสภาพการรับรู้ด้านการสื่อสารในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริษัทมีกระบวนการสื่อสารโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ให้พนักงานรับรู้และเข้าใจ โดยจัดทำป้ายสีเขียวเป็นการสื่อสารถึงสภาวะที่ปลอดภัย มีบอร์ดติดประกาศข่าวสารของบริษัทตลอดเวลา โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัย และติตรูปอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงาน เพื่อทำให้พนักงานระมัดระวังมากขึ้น จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพัชร์ เปรมษ์เสีเยอร์ (2543) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ การเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตรถยนต์ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานที่มีสถานภาพสมรสมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนพนักงานที่มีอายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาในการทำงาน และประสบการณ์ในการเกิดอุบัติเหตุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานไม่แตกต่างกัน บุคลิกภาพและการเปิดรับสื่อของพนักงานมีความสัมพันธ์เชิงบวก มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

3. พนักงานมีสภาพการรับรู้ด้านการบอกเล่าในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าพนักงานเก่ามีการแนะนำขั้นตอนการทำงานที่ถูกต้องให้กับพนักงานใหม่ ซึ่งการบอกเล่าเรื่องอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นทำให้พนักงานมีความระมัดระวังมากขึ้น และปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัย จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบลล์รอสและพิริสูก (Bellrose and Pilisuk.1991) ศึกษา

เรื่องความอดทนต่อความเสี่ยงในงานและการรับรู้ถึงอันตรายในอาชีพ โดยสอบถามความคิดเห็นถึงการรับรู้ความเสี่ยงในอาชีพ และทัศนคติที่มีผลกระทบต่ออันตรายของสภาพแวดล้อมจากกลุ่มคนงาน 3 อาชีพ ได้แก่ นักผจญเพลิง 16 คน ผู้เชี่ยวชาญในการพันรังสี 16 คน และตัวแทนประกันภัย 16 คน พบว่า ทัศนคติที่ต่างกันนำไปสู่ความสามารถในการรับรู้อันตรายในแต่ละกลุ่มอาชีพต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เสริมการรับรู้ที่มีอยู่เดิม การมีปัจจัยสนับสนุนทางสังคม ลักษณะงานที่ชัดเจน ภาพพจน์ของอาชีพที่เป็นบวกต่อสาธารณชน และเงินเดือนที่สูง

4. พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริษัทมีข้อบังคับและนโยบายความปลอดภัยที่ชัดเจน ทำให้พนักงานรับรู้เมื่อเกิดอุบัติเหตุในที่ทำงาน ต้องแจ้งหัวหน้างานทราบทันที และในการปฏิบัติงาน พนักงานทุกคนต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเอง เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนทรัพย์สินของบริษัทตลอดเวลาที่ปฏิบัติงาน ดังนั้นนโยบายความปลอดภัยจะเป็นเครื่องชี้เจตนาของฝ่ายบริหารเกี่ยวกับความปลอดภัยและอาชีวอนามัย และยังเป็นการแสดงเจตจำนงที่ผู้ปฏิบัติงานทุกคนทุกระดับในองค์กรจะต้องปฏิบัติตาม จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงศ์ วิเศษภูมิสมบัติ (2549) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสันกรณีศึกษาบริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย ด้านสัญญาณเตือน และการจัดเตรียมเกี่ยวกับภาวะฉุกเฉิน ด้านกฎและนโยบายความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน

5. พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าพนักงานมีการรับรู้ถึงประโยชน์ของการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตราย เช่น ใช้ผ้าปิดจมูกในขณะที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ฝุ่น และสวมใส่

ไพโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช ฉวยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ช่วยลดอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ รวมทั้งสวมอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้กระชับพอดีกับร่างกาย ดังนั้นพนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยที่ดี มีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทำให้การเกิดอุบัติเหตุลดลง จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงศ์ วิศิษฐ์สมบัติ (2549) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสัน กรณีศึกษาบริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย ด้านสัญญาณเตือน และการจัดเตรียมเกี่ยวกับภาวะฉุกเฉิน ด้านกฎและนโยบายความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนวรรณ ศรีทองเสถียร (2542) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเครื่องจักรโรงงานผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า ในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางกะดี ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งการรับรู้จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งเร้าที่บุคคลจะรับรู้ ระบบประสาทที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส และจะต้องมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น โดยอาศัยการแปลความ หรือการตีความและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

6. พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานปฏิบัติตามกฎระเบียบในเรื่องที่เกี่ยวกับการทำงานกับเครื่องมือและเครื่องจักร ซึ่งผู้ใช้ต้องมีความชำนาญ และระมัดระวังในการใช้เครื่องมือเครื่องจักร ซึ่งการใช้เครื่องมือไม่เหมาะสมกับงานเป็นสิ่งไม่ควรทำ และเครื่องมือและเครื่องจักรที่ใช้ในการทำงานต้องมีการตรวจสอบความพร้อมอย่างสม่ำเสมอและก่อนใช้งานทุกครั้ง จากผลการศึกษา

สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงศ์ วิศิษฐ์สมบัติ (2549) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสัน กรณีศึกษาบริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย ด้านสัญญาณเตือน และการจัดเตรียมเกี่ยวกับภาวะฉุกเฉิน ด้านกฎและนโยบายความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนวรรณ ศรีทองเสถียร (2542) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเครื่องจักรโรงงานผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า ในเขตนิคมอุตสาหกรรมบางกะดี ผลการศึกษาพบว่า พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งการรับรู้จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งเร้าที่บุคคลจะรับรู้ ระบบประสาทที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การมีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัส และจะต้องมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น โดยอาศัยการแปลความ หรือการตีความและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม

7. พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริษัทมีการควบคุมระบบความปลอดภัย โดยมีการควบคุมก่อนเกิดอุบัติเหตุ มีการควบคุมขณะเกิดเหตุ และมีการควบคุมหลังเกิดเหตุ ซึ่งทำให้พนักงานปฏิบัติตามการควบคุมระบบความปลอดภัยของบริษัท โดยจะไม่มีสิ่งของกีดขวางตลอดเส้นทางหนีไฟ และต้องรีบแจ้งผู้รับผิดชอบทันทีเมื่อเกิดเพลิงไหม้ในบริเวณที่พนักงานทำงานอยู่ จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงศ์ วิศิษฐ์สมบัติ (2549) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสัน กรณีศึกษาบริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตราย

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช ฉวยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

ส่วนบุคคล ด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย ด้านสัญญาณเตือน และการจัดเตรียมเกี่ยวกับภาวะฉุกเฉิน ด้านกฎและนโยบายความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล อินทวงศ์ (2540) ศึกษา “ปัจจัยแวดล้อมที่มีผลต่อความปลอดภัยและมาตรการในการป้องกันแก้ไขในการทำงานของลูกจ้างในอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์” ผลการศึกษาพบว่า ระบบการบริหารงานความปลอดภัยในอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ส่วนใหญ่จัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ผลงานยังไม่คงที่แน่นอน และเมื่อจัดลำดับความสำคัญของการดำเนินการด้านการสอบสวนอุบัติเหตุ และการวิเคราะห์สาเหตุเป็นอันดับแรก และเป็นด้านเดียวที่การบริหารงานความปลอดภัยจัดอยู่ในเกณฑ์ดี อันดับรองลงมาได้แก่ ด้านองค์การและการบริหารความปลอดภัย ด้านการควบคุมอุบัติเหตุอันตราย และด้านการอบรมและการจูงใจ ซึ่งจัดอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนด้านความปลอดภัยนอกงานเป็นอันดับสุดท้าย และจัดอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี ไม่มีประสิทธิภาพ

8. พนักงานมีการรับรู้ระบบความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะพนักงานมีการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน เช่น เสียงจากเครื่องจักรที่ดังมาก ทำให้หูหนวกได้ และแสงสว่างที่ทำงานน้อยเกินไป ทำให้เกิดอันตรายได้ รวมทั้งสถานที่ทำงานที่มีการระบายอากาศดี ช่วยให้ทำงานได้ดีขึ้น ดังนั้นถ้าสภาพแวดล้อมในการทำงานและบรรยากาศดีมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่ทันสมัย ก็จะทำให้พนักงานทำงานโดยปราศจากโรคจากการทำงาน จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพงษ์ วิเศษภูมิสมบัติ (2549) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสัน กรณีศึกษาบริษัท เคแอลเค อินดัสตรี จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้ระบบความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิตในด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ด้านการใช้เครื่องมือและเครื่องจักรอย่างปลอดภัย ด้านสัญญาณเตือน และการจัดเตรียมเกี่ยวกับ

ภาวะฉุกเฉิน ด้านกฎและนโยบายความปลอดภัย ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

9. สภาพการรับรู้ด้านการอบรม และด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพนักงานรับรู้ถึงประโยชน์จากการอบรมเรื่องความปลอดภัย ซึ่งทำให้ชีวิตปลอดภัยขึ้น รวมทั้งมีขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย รวมทั้งบริษัทยังมีกระบวนการสื่อสารที่ดี โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ให้พนักงานรับรู้และเข้าใจ โดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัย และอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงาน เพื่อให้พนักงานระมัดระวังมากขึ้น ดังนั้นทำให้ส่งผลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัย จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ โซฮาร์ (Zohar, 1980) ได้ศึกษาเรื่องบรรยากาศความปลอดภัยในองค์การอุตสาหกรรมพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจระดับของบรรยากาศความปลอดภัยมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการรับรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยต่อการทำงาน ซึ่งจะนำมาสู่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมด้านความปลอดภัย การสำรวจสถานที่ทำงานที่เสี่ยงอันตราย นอกจากนั้นยังมีปัจจัยด้านการรับรู้ทัศนคติการจัดการต่อความปลอดภัย ซึ่งแสดงได้จากสภาพของคณะกรรมการความปลอดภัย โดยประเมินในระดับผู้จัดการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเรื่องความปลอดภัย และการตัดสินใจ และจากสถานภาพของที่เคลื่อนย้ายคนงานจากการผลิต หรือการหยุดกระบวนการผลิต เมื่อไม่ได้มีการควบคุมความปลอดภัย เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา วิมลดำรง (2538) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยกับการจัดการความปลอดภัยของผู้ควบคุมงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางรถจักรยานยนต์ ในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาทัศนคติต่อการจัดการความปลอดภัย บุคลิกภาพ และความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ทำนายประสิทธิภาพการจัดการความปลอดภัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ บุคลิกภาพแบบ N และความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย เป็นตัวทำนายประสิทธิภาพการจัดการความปลอดภัย

ไฟโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช เฉยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

ได้ดีที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกลด์เบิร์ก ดาร์ และรูบิน (Goldberg and Rubin.1991) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการรับรู้ถึงภัยอันตรายกับความพร้อมในการเข้าร่วมโปรแกรมความปลอดภัย โดยสำรวจจากพนักงานสายผลิต 396 คน จาก 8 โรงงาน ประเทศอิสราเอล พบว่า การรับรู้และการอบรมด้านการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์เฉพาะทางมีผลต่อการรับรู้ถึงภัยอันตราย นอกจากนี้ยังพบว่า การให้คำแนะนำเกี่ยวกับความปลอดภัย การติดต่อประสานงาน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้พนักงานมีส่วนร่วมในโปรแกรมความปลอดภัยมากกว่าการใช้การควบคุม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานโรงงานผลิตชิ้นส่วนมอเตอร์ไฟฟ้า บริษัท กุลธร แมททีเรียลส์ แอนด์ คอนโทรลส์ จำกัด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการสื่อสารที่จะช่วยกระตุ้นให้พนักงานรับรู้และเข้าใจโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงาน ควรมีการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น จัดทำป้ายสีต่าง ๆ เช่น สีเขียวเป็นการสื่อสารถึงสถานะที่ปลอดภัย และป้ายสีน้ำเงินเป็นการสื่อสารถึงสถานะที่บังคับ เช่น ป้ายต้องสวมใส่แว่นตา รวมทั้งมีบอร์ดติดประกาศข่าวสารของบริษัทตลอดเวลาเกี่ยวกับเรื่อง ความปลอดภัย และควรติดตามอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงาน เพื่อเป็นการเตือนสติให้พนักงานทำงานอย่างมีความระมัดระวังมากขึ้น

2. บริษัทควรให้ความสำคัญกับการอบรมเรื่องความปลอดภัยให้กับพนักงานอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้พนักงานทราบขั้นตอนการทำงานที่ปลอดภัย รู้วิธีการใช้อุปกรณ์ ความปลอดภัย รู้วิธีป้องกันอัคคีภัย รู้วิธีป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น และมีความเข้าใจเรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ซึ่งประโยชน์จากการอบรมเรื่องความปลอดภัยจะทำให้พนักงานทำงานด้วยความปลอดภัยมากขึ้น และทำให้ชีวิตปลอดภัยขึ้น

3. ส่งเสริมทัศนคติที่ดีให้กับพนักงาน และจัดให้มีการรณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึก ในเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งจะทำให้พนักงานได้รับรู้เกี่ยวกับการฝึกซ้อมหนีไฟ ป้ายสัญญาณอันตรายต่าง ๆ และหน่วยพยาบาล ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงงาน รวมทั้งการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล และวิธีการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องและปลอดภัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานให้มีความเหมาะสมและตรงตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งควรให้ความรู้ด้านสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการทำงานกับพนักงาน

2. ศึกษาข้อบังคับและนโยบายความปลอดภัยและอาชีวอนามัย การจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยและนโยบายความปลอดภัย

บรรณานุกรม

- โกศล อินทวงศ์. (2540). ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ในอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์จากโลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ศึกษากรณีในเขตจังหวัดชลบุรี. กรุงเทพมหานคร : ภาคนิพนธ์หลักสูตรพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จิตรา วิมลธำรง. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพทัศนคติ ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยกับการจัดการความปลอดภัยของผู้ควบคุมงานในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตยางรถจักรยานยนต์ในจังหวัดสมุทรสาคร. : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์จันทร์ เทียมเศวต. (2544). การรับรู้สภาพการทำงานที่เป็นอันตรายและการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยของพนักงานฝ่ายบริการลานจอดอากาศยาน บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน). : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยา

ไพโรจน์ มีมั่งคั่งธีระพล เทพหัสดิน ณ อยุธยา, สมเดช เฉยไสย
วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2554 (57-67)

- อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- รัตน์วรรณ ศรีทองเสถียร. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ระบบความปลอดภัยและพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม. : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สิริพัชนี เปรมัชฌีเยร. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ การเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ในโรงงานผลิตกระดาษ. : วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2541). แนะนำมาตรฐานระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มอก.18000.: วารสารเพื่อคุณภาพและเทคนิคการบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม 5.
- เอกพงศ์ วิศิษฐ์สมบัติ. (2549). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการรับรู้ระบบความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ในเครือสยามนิสสัน : วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- Bellrose, C.A. and M. Pilisuk. (1991). Journal of Basic and Supplied Social Psychology. "Vocational Risk Tolerance and Perception of Occupational Hazards."
- Goldberg, A.I., E. Dar and E. Rubin. (1991). Journal of Organization Behavior. "Threat Perception and the Readiness to Participate in Safety Program."
- Zohar, D. (1980). Journal of Applied Psychology. "Safety Climate in Industrial Organization : Theoretical an Applied Implication."